

Kvarnarpojkan

Nog har ja' sitt brö'r, som vatt olika, men allri' har ja sitt nönna, som vatt varanra så olika som Gabjel å Petter i Kvarnarp. Gabjel va' storer å långer å ljuslagder, å Petter, eller Petter Roli', som han kallas, han va' i min ungdom liten å svarter, så en kunne ha tatt honom för en tattare. Nu ä' han en liten vithåri'er gubbe, som I vet. Å va' Gabjel, så länge han levde, så allvarsaromer å longner å töster, så en feck kramma o'ra ur honom, så ä' Petter Roli' än i denne da' som ell' i krut.

Herarna va' lä ett par, tre å tjuge när far å mor deras do' så gott som på en gång. Dä va' dä året, då rö'soten geck så dant i våra böjder. På dössbädden förordnade faren, Gumme hette han, som ni kanske kommer i håg, att Gabjel s'ulle ha' Kvarnarp å Petter Mossakärret. Å som dä inte va' bögt a'ent än la'ggår i Mossakärret, så s'ulle Gabjel å Petter ha var sin änne utå stuva i Kvarnarp, tess de hann fälla temmer i Kvarnarpaskogen å bygga därnere på mossen.

När de fått far å mor i jora, så sinka dä inte länge om se'n förrän de to' se var si' kvenna. Fast brö'rarna va' så olika varanra te homöret, så hade de allti' kommet bra överens, men kvennena deras de kom i loggen på varanra så gott som förste da'en. Var vell dra te sett, kan veta. Å dä de mest kom osams om, så va' dä förstås om köket, för dä s'ulle de ha' ihop, som en kan begripa. Kärarna försökte förståse gå imellan, men dä hjälpte knappt för momangen en gång. Petter to' då te å örka på, att de s'ulle ge se te skogs när julen va' över å fälla temmer te stuva i Mossakärret, men *den* ventern velle Gabjel ha' te å bryta sten på e' nyodling, som far hans tatt opp. För rexten täckte han, att Petter kunne hogga sett temmer själv. Å Petter han mente tro på, att far deras mening hade vatt, att Gabjel å han s'ulle hjälpas å te å få opp stuva i Mossakärret, ätter som Kvarnarp va' så möe bätter än frostahiet därnere i mossen. För rexten, va' nog Petter för lat ve den tien te å göra dä där arbetet ensam.

Ju länger dä le', ju värre ble' dä mellan Gabjelas å Pettera hustru. Dä går många hikistorier i böjda om deras kiverier. Så hade te en par exempel Stina - dä va' Gabjelas hustru dä - en da' satt på e' gryta mä stena-mossabrunt därute i köksspisen, men då kom Gertre, Pettera hustru, å vystade färgegryta utanför köksdörren å satte på e' gryta mä ärtevälling å se i stället. Dä så' Stina, men ho' låddes om ingenting, ho', utan ho' passa på när Gertre va' ur vägen å pötade ner sina garnhärver i vällingagryta, så när Gertre kom å s'ulle re' å sina ärter må isterbiten, så sto' gryta fuller må garn te tintrane brädd.

En kväll s'ulle Stina koka sötost, för Gabjelas s'ulle bort på krestning da'en därpå, men Gertre ble' förstås allri' i ordning må sin kvällsmat, så ho' to' sin kettel å satte den ovanpå sett bröggekar - ho hade just bröggt samme da', å dreckat sto' i karet för te å göra se, som en plär sä' - å så

geck ho' in i skåpet ätter mjölkabunkarna. Men si då passa' Gertre på å satte sin kettel över karet i stället, å i den kettelen fanns dä ett bra hål i botten, som inte hade hunnet å bli' lagat än, annars va' kettlarna möe lika. Å Stina bar ut bunke ätter bunke, å inte så' ho' där i mörkret, att mjölka försvann i ketteln nära på lika fort som ho' hällde dit'na å inte hörde ho häller hur vackert ho' tillrade ner i dreckat. Gertre hade förstärse gett se i väg i go' ti' in i si' stuva. När Stina märkte hur dä va' fatt, sa'e ho' allri' or', utan ho' låtsade som om ho' geck in i si' stuva, men den som smög se ut i köket, dä va' alt ho' dä, å där feck ho' tag i e' doktier grytske, å ställde se i vråa ve Gertres köksdörr. Ho' rekti't kände på se, att Gertre s'ulle få nå'et ären'e ut i köket innan ho' la'e se. Ja, dä grepera häller inte, för rätt som dä va', så kom Gertre ut å lyste för se mä e' stecka. Men si då sinka inte om, förrän Stina dängde ske'a mett i planeten på Gertre ett par gånger, så ho' så' bå' stjärner å solar.

»Där s'a du ha' för mjölka, å där s'a du ha' för dreckat, dett lea skinn, å ölosten, den s'a du få äta opp så länge du lever, kom då evenne'lit' ihåg'», å så s'ulle ho' dänga te för tre'je gången, men si då hade Gertre allt hunnet in igen, så skea slo' i dörraspegelen i stället, så dä skrall som om hela huset hade ramlat ner.

En ti' ätteråt va' Gabjelas borte hos slägtingar på hustras si'a, å då passade Petter Roli' på å balkade å köket mett itu mä brä'er, som han hade te reds i förväg. Å spisen delade han mä mett itu mä tegelstenar, som han hade skaffat se nå'enstäss. Han hade nog tänkt på dädära länge, men han har alla dar vatt en tocken filur, så han har allri' talat om nåenting i förväg, när han hatt nå'ra rackaretyg för se. Nu s'ulle dä lä bli longt, tänkte han. Men dä ble' så tjyven häller! Där ble ett farli't skällande mett igenom planket, å ett donkane se'n! Först slo' de mä knytnävana, å se'n to' de te va' de feck fatt i, ve'trä å öxer å tocket. För rexten hade inte Petter torts å mura å spisen helt och hållet, utan han hade lemnat e' sprecka på ett å ett halvt kvarter inne ve bakmuren, för han va' inte säker på, att röken s'ulle kunna ta se fram ordentli't gönom pipa. Men dä va' märkvärdi't va' Stina kom te å slå ut mö'e i spisen ätter den da'en. För si spishalla hällade åt Gertres si'a te, så allt va' ho' slo' ut, så rann dä ner i Gertres äril å släckte ellen för henne. Dä kunne Gertre inte tåla förstås, så ho' feck tag i e' skopa vatten eller va' smörja som hälst, när ho' va' rekti't iller, å dängde in te Stina gönom den därninga sprecka för å släcka hennas brase.

Så ble' bägge två folkena bu'ena te bröllop i Varamåla nere i östbo, men Petter Roli' å hans käring skeckade återbu'. Folk trodde förstås, att dä va' för dä att de inte kunne sämjäs ihop må Gabjelas, men Petter geck där da'arna före gillet å bara vysslade å så' illrimari' ut, så den som kände honom allri' så lite, kunne lätt förstå, att han tänkte på illty'. Å Gabjelas hade nätt å jämt gett se i väg, så sprang Petter bort ätter Jonte

i Våremä. Å de feck opp en stege på metten utå stuva å gjor'e e' ränna i torvtaket å började på te å såga på kroppåsen mä e' stor stockasåg. Gertre kom just ifrå fähuset, å ho' ble' så förskrämd när ho' feck se kärarna deroppe, så ho' tappte mjölkspannen å å'en trät na', så ho' kunne inte få fram ett enda or'.

»Se så, käring, sjåpa de inte nu», skrek Petter te 'na, »utan ge de du å in å laga da'var' åt oss, för vi ä sultena bägge två. Å hör nu bara va' ja' sä'r. Du s'a ta' å rusta te lite' va' du kan tess i morn, för äss vi får itu stuva i da', så s'a vi ha lite' köregille då, för, sir du, ja' har gett me attan på, att ja' s'a flötta min del te Mossakärret, när inte bror min vell hjälpa me å böggå. Å om du inte hinner mä å göra ior'ning gillet själv, så får du ta' Johanna i fatti'stuva te hjälp å så mönna du vell å behöver för rexten, men får'it s'a dä va' te klocka tie i morn, för te dess ä kärana bu'ena, å de blir lä en sex eller sju stöcken.»

Gertre gnoggade se ett par tag i ögena, för huvet geck omkring på'na som ett kvarnahjul. Men va' dä le', så begrep ho' mer och mer va' Petter menade. Å te å sä' honom emot, när han hade fått nå'enting i skallen på se, dä vesste ho' inte va' lönt, så ho' geck in å gjor'e opp ell för å sätta på da'var'n.

Ja, va' dä inte tjuven te kär! När Gabjelas kom hem ifrå' bröllopet, så va' halva stuva borte å nära på ihopplockader därnere i Mossakärret. Petter hade hatt go' hjälp förstås, å arbetat hade de gjort natt å da'. Men ja' s'ulle velat ge te en hel reksdaler, om ja' hade kunnat få si Gabjel å hans kvenna, när de kom hem å feck si hur dä så ut i Kvarnarp!

Ätter den da'en va' dä slut med bekantskapen emellan bägge brö'rna å deras kvenner. Gabjel låtsades allri' si Petter mer, men Petter tittade allti' bror sin stennt i syna å vysslade, när de träffades. Käringa'na ble bleka om nosa, när de nå'en gång råkadades, å de geck så långa omvägar de kunne håller än att de s'ulle mötas.

Gabjel va' en dokti'er å skötsammer kär, å tur hade han mä, för han feck ärva ett par gånger, så dä sinkade inte länge om, innan han va' den näst rikaste i sockna. Pängar hade han på böjda mot bra tresse å mönna tusan daler på banken i Jönseping. Å gott förtroende hade han mä, så han ble' te å mä körkevärd innan han va' tretti' fyllda. Hade han levat tellräckli't länge, så hade han nog blett bå' lantingsman å riksdasman. Å stuva den byggde han te året ätter se'n Petter hade tatt sin del, så ho' ble' likadan som ho' hade vatt förut.

Va' Petter Roli' anbelanganes, så har han allti' vatt vi'löfti'er utå se, men dä har allri' gått nära nö' på honom i alla fall, å nu har han dä ju longt på gamle dar på sett unnantag. Men fast han fyller sina nie å femti te våren, så ä' han lika kryer å spektakelsammer som han va' i sina onge da'r. Dä påstås, att ja' inte sa' va' så lätt te å lura. Men narrade inte han me härom året te å springa en heler da' i Bällin, när ja' va' där åt ridak-

törn n:o 1 i Aftanbla'et, för å leta ätter e' körka. som s'ulle va' en fjäringsväg långer å bara en aln bre'er? Liksom dä s'ulle kunna fennas e'tocken! Men inte tänkte ja' på dä förrän ätteråt, när de börja på å göra närr å me hemma i Hjälm.

Gabeljas två älste barn ä, som ni vet, ett par flecker, tvellingar för reksten. Ja, ja' vell inte tala om deras allra första, som va' en pojke, men, han do' i kikhosta, som ni nog minns, innan han va' ett par år gammel. Dä va' gräbber te å si på dä, när de växte opp! Jaja, de skäms inte för se än i denne da', fast de börjar å lägga bra på gumme'fläsket nu. Dä ä lä inte mönna herar här i sockna å i grannsocknana mä, som inte rännt ätter dom, å ja' va' inte sämmer ja' än alla an'ra, dä vell ja' inte näka för. Men va' hade vi mer för då? Som ni vet, så feck de ett tocket omöjelit' töcke för sina kusiner, Pettera två äldste pojkar, när de sto' på gången ihop, för dä gjor'e de på samma år. Dä va' inte Gabjel å hans hustru te lags, men de tänkte förstås, att dä s'ulle gå över mä ti'en. Men där den däringa kärleken går in, där får en inte ut honom mä stora träklubber en gång. Inte besennade de onge, att gräbbena va' värda bortåt var si' tunna gull å att pojkana inte hade stort mer än sina dokti'a nävar. Men de höll i se på bägge si'er i alla fall. Fast inte vågade pojkarna stecka si' näsa in på Kvarnarpa äger, när körkevärden va' hemma, för då hade han då lovat å sagt, att om de nånstin visade se där, så s'ulle han slå bå' armar å ben å dom. Men hur dä va', så löckades de å slänga te varanra ett or' då och då på körkevägen eller på lekestuerna, å va' körkevärden borte nå'en gång, å dä va' han ofta, så vågade herarna se änna in på husaknutana.

Nu hade körkevärden en slägtinge nere i Östbo, som då hade gått gallet för. Ja, dä va' så illa beställt, att dä talades om i böjda, att han s'ulle komma på tjuvahålet, äss han inte feck hjälp mä däsamma. Så spo'res dä, att körkevärden å hans svåger s'ulle köpa hemmanet utå östbokären. Å när så körkevärden så där ett par tre vecker före jul ga' se i väg oppåt Jönseping, så försto' alla människor, att dä va' för te å hämta pängar te dä där hemmansköpet. Han va' borte en fira, fem dar, å då smet se Pettera pojkar, Gumme å Agust, te Kvarnarp vareveli' kväll. Men så på lördä'n, dä va' en fjortan da'r före julaften, så s'ulle där bli lekestuva i Skruf. Då va' en utå pojkana där, som s'ulle lotta bort e' klocka, så han s'ulle kunna få se bränvin te jul. Dit s'ulle förstås alt va' ongt hette, å te å mä drängarna å legegräbba i Kvarnarp feck löfte te å gå dit, när de hade slutat sina syssler.

Gumme å Agust ga' se i väg å Kvarnarpahället te, för te å möta sina gräbber, så att de s'ulle kunna slå följe se'n te Skruf. Men de träffade bara Emma, den älsta utå tvellingarna, för Johanna, den anra, feck lov å stanna ätter en tjyng. Där va' e' ko därhemma, som hade blett sjuker i en hast. Gumme å Emma ga' se ista' de, men Agust han dro' se alt närmare å Kvarnarp te. Rässom då va', så feck han si genom buskana, att dä va'

nåen som rev ell på e' tannespetta, för te å tänna si' pipa. Men han va' inte kropp te å känna igen ansektet. Han dro' se lite närmare, men försektit', å då hörde han, att dä va' en två'll'tre kärar, som talade lågmält.

»Fy tjuven», sa' den ene, »dä blir ansjoggt å legga här natt å da' på dä här viset. Hit må brännvinet, Manuel.»

»Nej, dä blir lögn», svarade e' a'en röst, »du har fått för mö'e som du har. Han kan komma teveckan minut som hälst.»

»Om du hade lytt me, så hade vi kunnat legga i ro och fre' te dess dä va' ti' å börja på allvar, för Kalle kunne ha' sagt te oss, när han va' på hemvägen», sa' den förste.

»Ja, men ja' har ju sagt de att ja inte törs lita på Kalle. Då hade vi ju för reksten blett fira te å dela vinst.»

»Åh, en hade lä kunnat stecka te honom en femti eller hundra tess vi kommet unnan.»

Så va' då töst en liten tjuv, å Agust sto' där å unrade, va' han s'ulle ta' se te. Men så började de igen.

»Om han inte kommer me'n dä ä' mörkt ...?» frågade en; men dä va' e' helt a'en röst på den, så Petter kunne godt förstå, att de va' teminstingens tre.

»Dä gör däsamma, för ja' drämmer te i alla fall, när han s'a genom le'et, såvida han ä ensammen, å har han sällskap, så får vi lä hitta på nå'en a'en rå'.»

»Tror du värkligen, att han har fira tusan mä se?» frågade den, som hade talat först.»

»Så möe s'a då han å svåger hans betala därnere för hemmanet, om de s'a få Svente lös.»

»Ja, ja' vet lä dä.»

Dä geck alldeles kringelt i skallen på Agust. Nu försto' han, att dä va' fråga om te å mörda körkevården eller teminstingens te å ta' ifrå' honom pångana, som han faret å hämtat. Å bäst han unrade va' han s'ulle ta' se te, så feck han höra, att en vang kom faranes. Han tänkte just springa körarn te mötes för te å göra honom var på va' som väntade honom, då en utå kärarna skrek te:

»Har I sett på faen! Han far den an're vägen, han har förstås hälsat på i Ingary?»

»Ja, men om dä inte ä' han?»

»Om dä inte ä han? Galninge! Tror du, att nå'en här ifrå' böjda s'ulle nötja vang på e' tocken isgata. Den ä' ju bättre än dä bästa före. Men när han for, så va' dä barbacke.»

»Ja, dä har du då rätt i. Men va' i allan da'r s'a vi nu ta' oss te?»

»Om vi bara kunne få tag i honom, innan han åker in på går'en, så vore dä inga nö'; men han ä' nog framme nu i rippet. Ja, vi drar lä oss framåt går'en te, så får vi si, om dä inte kan bli nå'en utväg, när de, ha lagt se.»

Nu vesste Agust va' han s'ulle göra. Han smög se i väg så tösst som möjeli't, å när han va' kommen utom ör'nahåll, så sprang han så mö'e han orkade te Skruf å feck ihop en fem eller sex stöcken utå de onge, å de ga' se i väg mä däsamma te Kvarnarp.

När körkevärden kom hem å s'ulle sätta in mårå, så feck han si, att dä lyste i fähuset. Å han tittade in där ett slag å feck höra, att Hjalma, koa, som de nyss köpt, hade blett sjuker, men Johanna hade vatt ätter Lisa Brådtom, ho', som ä så händi'er mä te å doktorera' bå folk å fä. Å dä va' inte så farli't mä koa, bara ho' feck pyssla om'na på sett vis, sa' Lisa. Så körkevärden han beslade å hästen å ga'n fo'r å vatten, å s'en bar han ett halvankare bränvin, som han hade mä se, in i boa, å se'n geck han å låste in pångana i scheffanjern där inne i stuva. Å dä va' ett helt knyte mä selver å koppar, å i dä lå' planboka, å ho' va' alldeles fuller mä sedlar. Så feck han tag i en mjölkabunke, som han drack ut, för han va' bå' hongri'er å törsti'er, å se'n geck han ne'r te la'ggårn igen.

Å där sto' Lisa å babblade på sett gamla vanli'a vis. Ja', henne känner ni förstås allihop, så då vet ni, att e' a'en menniska får inte ör'nalju', se'n ho' har kommet i gång. Men dä vet ni mä', att får inte ho' prata å göra som ho' vell, så går ho' sin väg, å se'n får en ingen hjälp utå'na. »Si, dä sä'r ja' då», geck ho' på, när körkevärden kom tebaka, »att när en köper ett krianur, så s'a en allti' ta' nåra hår utå dä, så ingen sir dä, för annars blir då bara vantrevna' å. Å, ojojoj, va' va dä för vet utå körkevärden te å själv le' bort koa, som han sålde te Plutta-Pälle, dä va' ju däsamma som te å le' bort mä all krianurslöcka. Om en te minstingens hade nå'enting, som har vatt stulet å se'n blett igenburet, så sulle koa bli bra på fläcken. Ja' sa' te gamle Gumme, körkevärdens far, när han byggde den här la'ggårn, att han s'ulle borra ett navarehål i tröskeln å stoppa ner en levane orm i dä å sätta igen'et mä en bra tröplogg, men han bara skrattade åt me å sa', att dä va' bara käringaskrock, men han feck lä si dä, han feck lä si dä mönna gånger om, å du mä Gabjel. Å dä ginge lä an, om ja' inte vore så gammel å skrabi'er, så s'ulle ja' ge me å hem ätter lite nålasalt, ja, då ä' salt, som har lugget ihop mä e' nål ifrå' e' lik-svepning. Ja' har tocket hemma, men dä ä' ingen mer än ja', som vet var dä fens. Ojoj, att en s'a bli' så gammel. Ja' har vatt änna i Grytetorp i da' hos bakarn, ja' feck lov å köpa lite' kaker te sönda'n. Förr i våra då bakte ja' själver si, å då geck ja' opp betti' på mornen å gjor'e en kladd i tråget si, å dä jäste å pöste opp i rappet si, å så när ja' bakat ut bullana, så hade ja' far te å maka se te vägga, å så löfte ja' på skinnfällan, å dä va' så varmt å rart där han hade legat, så dä jäste opp i rappet. Å herre, gu, så ja' flyger! Men så när far ste' opp, så klev han mä ene foten i e' kaka, så dä syntes ätter alla tärna på honom. Men inte må I tro, att ja' kasta' bort kaka' för då inte, för ja' ga'na te Kajsa i Graneberg, stackarn, te smakebrö åt barnongana. Men nu ä' ja' gammel, så nu får ja' köpa bulla-

na, å herre gu' så lite en får för en tolvskelling! Sonabarna s'a ha kvar sin bulle, å drängen s'a ha, å far vell gärna ha' en mä. Å rexten den går åt te å bju' sonhustru på på lördagskvällana när ho' kommer ner å rakar far. Å herre gu' så betti' en får lov å opp, om en s'a hinna te bakarns å tebaka å inte få sysslana ogjorda! Herre gu' så ja' flyger! I da' va' ja' oppe klocka' halv fira, men i förre månen så köpte ja' på en gång, så ja' s'ulle ha' te bägge lördana, å nog va' dä gammelt allti', men inte sa' ho' nå'et, å inte sa' ja' nå'et, å så slapp ja' ifrå te å ge ongana nå'et den gången. Ja herre gu' va' ja' flyger! I påskas, så ...»

Men si nu ble' körkevärden nöjder på pratet, kan veta, så han ställde se mett framför Lisa å frågade va' dä va' för ont koa hade.

»Ja, herre gu', inte a'ent ja' kan si, så ri'er näcken henne, så körkevärden får allt gå å ladda bössa, så vi får skjuta över 'na. När ja' va' på Bölsenäs, så hade de en bagge där ...»

»Siså, prata inga dumheter nu», töckte körkevärden, »koa kan ju inte dröpja. Håll i hörna å nacken på Thora, du Johanna, så s'a ja' försöka å få lite utå hennas dröpje å ge Hjalma in.»

Men inte hade dä näen värkan, mä däsamma te minstingens, ty de försökte bå' dä ena å dä anra, å körkevärden å Stina feck höra e' långer beskrivning på hur Lisa hade botat kärn sin för villarpaskottet inte minner än tre särskelta gånger.

*

Me'n körkevärden å hans kvenfolk höll på där nere i la'ggårn, så hade Svinhultapojkana - för si dä va' de, dä kom de unner funn mä se'n - kommet fram te Kvarnarp, så de så' gönom fönstret när körkevärden låste in pängana. När han se'n geck ner te la'gårn, så va' de inte sena te å passa på å smita se in i stuva å bryta se in i scheffanjern å ta' pängana. Småbarna sov så gott förstås, så de hörde ingenting.

Ingen s'ulle håller kunnat si dom varken ifrå' la'ggårn eller vägen, för dä va' beckane mörkt den där natta, så en så' inte näven framför se. För rexten sto' Manuel, den yngste å räddaste, på vakt ve porten.

Å när de va' utkomna, så la'e de te å springa dä fortaste de kunne gönom kålgår'n, Manuel långt före de an're. Men när de kommet över stenvuren, så stannade Jonte, den älste å kallade sakta på brö'r'a sina. »Pojkar», sa' han, »töcker ni inte som ja', att då s'ulle va' gott te å få se en sup nu? Ja' så', att Gabjel bar in ett halvankare i boa, å dä va' säkert brännevin. Dä står en kälke bakom, så vi kan få bort'et så tösst som hälst. Sjukt har de i la'gårn, Lisa Brådtom ä' där, så ja', så då blir långva-ri't innan ho' hinner mä alla sina trollkonster. Men knytet här, dä ä bara te besvär, å vi kan tappa't, i fall vi blir tvugna te å ta' te bena. Manuel, Manuel», ropade Jonte så högt han to'res, »ta pängana du å gå i förväg te

vårt gömmeställe, så träffas vi där om e' stunn.»

Den som to' knytet dä va' Pettera Agust dä, för Manuel han va' så långt borte, så han hörde ingenting mer än sina egna steg, å han va' rakt färi' te å bli' vettskrämder för dom.

Agust hade just veket om kålgårshörnet, när Jonte ropade på Manuel å ba' honom forsla bort pängana. Han å de an're hade delat på se för te å si, hvar tjuvana höll hus. Å Agust va' inte sener förstås te å kalla på sina kammerater å tala om va' tjuvana tänkte ta se för. Men när de s'ulle ge se iväg te boa, så snubblade en utå Gabjela drängar på en kälke ve husaknuten, å dråsade i backen, så dä ble' en farli' skräll. Då märkte tjuvana, att där var oggler i mossen, så de la'e i väg mä oförrättat ärene.

Så sa'e Agust, när de hade blett samlada:

»Hör du Sven, å Jakob, å ni allihop, ta' nu bara å dela på er å ge er å ett gott stöcke på vardera si'a om store vägen å gå så tösst ni kan tess ni kommer lite' bortanför sandhåla ve den store stenen, där hettar ni säkert Svinhultapojkana, för dä va' där ja' feck syn på dom, å dä va' där Manuel s'ulle vänta på dom. Men ta' mä er var sin doktier stake å lät si, att ni inte kommer tebaka utan te å ha dom mä hit. Färbrors pängar har ja' i näven, så dom behöver ni inte bekömrä er om, för dom s'a han få igen. Å ingen utå er tröstar se te å gå ner te la'ggårn å sä' ett or' te färbror, för honom vell ja' tala må själver.»

När Agust hade väntat ett par eller tre minuter, så kom Gabjel å Stina gåenes ner ifrå' la'ggårn, å dä första Gabjel så', när de hade fått ell på ljuset därinne i stuva, så va' dä, att scheffanjern va' oppbruten å att hans å svågerns firatusen reksdaler va' stulna. Först snodde han omkring och letade i vareveli' vrå å hörn, å se'n så väckte han småbarna å frågade dom, om inte de hade sitt nå'en va' inne i stuva. De va' sömni'a förstås å begrep inte ett dogg, utan de börja' på te å lipa allihop. Se'n sjönk han ner på soffa å så' ut, som om han hade vatt livdömdet. Stina ho' grät å tjöt i kapp må ongana. Alltihop dä dära så' å hörde Agust igönom fönstert. Då va' dä han, som ste' in.

»Gussfre' i denna stufva», helsade han. Men dä va' ingen utå dom, som kom se för te å sä' gussenner, som skeckelit hade vatt, utan de bara glodde på honom bägge två, så de så' ut som när en sätter en spa'e på en rätt'.

»Hur står dä te må er, färbror å faster? Ja' tötte dä s'ulle va' rolit' å si, hur ni har'et här, ja' har allri' vatt här förut, så nära släkt vi ä'.»

»Dä ä' lä allri' du din tjuvstryker, som ...», sa'e Gabjel å ste' opp å så' ut som om han velle flyga på Agust.

»Biahålt lite, färbror, nu sa'e ni ett or', som ni allri'i evi'het kan svara för. Kan I mä langt samvete sä', att nå'en utå oss där hemma tatt så möe som för två styvers värde, kan ni?»

»Nånå, så springer du lä lätter Johanna då. Men dä s'a ja' sä' de, att så

länge ja' lever, så blir dä ingenting å.»

»Osvuret ä' bäst, förstås.»

»Töst lömmel! Har ja' inte sagt de, att ja s'ulle slå armar å ben utå bå' de å bror din, om I nönstin visade er här?»

»Hör I färbror, å I faster mä, va' ont har ja' gjort er, eller bror min håller för rexten?»

»Ja', så har far din gjort me så möe mer ont.»

»Varför dä då? Ni feck den bäste går'en, ja', när allt kommer omkring, så va' han lä mer än dubbelt så go'er som Mossakärret, ni velle inte hjälpa far min å bögga, han to' sin rätt som han tötte va' bäst å har i all' sin' da' vatt gla'er å vänli'er. Men dä ä' inte rektit sant i alla fall. Ja' har sitt honom gråta en enda gång, å då lå' han ute i skogen en hel da' - han trodde inte ja' så' honom, men ja' smög me omkring honom som en räv omkring e' höna da'en i änne - å se'n när kvällen kom, så lå' far å mor vakna hela natta, å han sa'e henne tusan sinom tusan gånger, att ho' hade vatt le'er å stögger, när de bodde här i Kvarnarp.»

»Ja, ho' va' som ett hår utå den lee, dä vet ja' bäst», sa' Stinamora.

»Tösst Stina», sa' körkevärdens bärskt, »ja' tror inte du va' stort bättre du håller.»

Stina gick ut i köket å syntes inte te se'n.

»Ni må tro, färbror, att ja' hörde hvart eveli't or'. Vet ni, när dä va', färbror?» Gabjel svarade inte.

»Jo, dä va', när I hade hanlat te er far mins skullsedel å gett honom te Gröningen, så han kunne få skecka länsman te oss. Då strök vår vackra bläsa. Men när länsman väl va' kommen te gåre, då grät inte far min längre, han bara gick må hännerna i böxefeckerna å vysslade.»

»Herre gu', herre gu', ja, va' ja' har ångrat dä, men han hade ju gjort me så illa, när han dro' bort må halva stuva, utan te å sä' ett or'. Dä kunne ja' allri' förlåta honom. Om han bara sagt dä minsta vetantevars, så hade allt vatt bra igen, för detta har vatt möet tongt å bära, fast ja' allri' har låtsat om nåenting.»

»Dä hade bara behövts, att I, som va' ällre å förståndigare, hade sagt ett enda or' te far min, så hade allt vatt bra igen.»

»Ja, ja, men ja' kunne allri' få fram nå'enting, om de så hade sla'et ihäl mä. Om han bara velle ta igen de fattie tvåhundra reksdalerna ändå, va' dä s'ulle bli lätt! Men va' säger ja' nu, ja' ä' ju fättier som e' körkeråtta, de ha stulet ifrå' me allt va' ja' äger å har, å inte bara dä, de har ju tatt sväger mins fjortanhundra reksdaler mä! Å dom får ja' förstås betala honom igen.»

Nu kom Lisa Brådtom in mä ånnen i halsen å skrek

»Gabjel, Gabjel, ho' dröppar nu. Men hade ja' inte hettat lite' drakablo' i mi' lomma, så ...»

»Tösst mä de å ut på evi'a momangen, för dä ä' dett fel alltihop, di' lea

trollkåring där. Hade inte dett rabbel å prat vatt, så hade ja' hatt mina fira tusan reksdaler i behåll nu.»

»Dom s'a ni inte va' så oroliger för, färbror lelle, för dom har ja' här. Ja' feck dom utå en utå Svinhultapojkana, å ja' vesste, att de va' stulna ifrå' er, annars hade ja' lä inte stått här nu, hå hå, ja ha.»

Å så talade han om, hur allt hade gått te. Men unner hele tien sto' köksdörra på glänt, å därifrå' hördes en och annan snöftning då och då.

Gabjel ble' så gla'er, som om han hade fått hela våra te skänks. Han räknade sina pångar två gånger igönom. Där fattades inte ett runstöcke. »Käre Agust, ja' vet inte, va' ja' s'ulle vella göra ve de. Kom hit å ta de e' tia, nej, ta de tjuge reksdaler. Ja, ja' ä' så gla'er, så du s'a få ta' mä de hem de där två hunra reksdalerna te far din. Si här.»

»Tack för välmeninga, färbror, men inet tar ja' nå'enting, å inte tror ja' att far tar igen nå'enting håller. Dä förstås, om allt kunne bli' väl igen, så tror ja', att han s'ulle värdera dä bra möe högre än e' hel skåppa mä pångar.»

»Dä s'a dä bli', Agust, dä s'a dä bli', för i morn dä första' ja' gör, så går ja' ner te Mossakårret, å Stina s'a följa mä, antingen ho' vell eller inte. Men ta' de ett par tre sedlar, Agust, dä ä' du årl'i'a värd.»

»Kommer allri' på frågan, färbror!»

Men nu geck körkevården te köksdörra å ropade på mor å Johanna.

»Har I inte nå'enting å fågna Agust mä? Han har ju gett me igen mina fira tusan reksdaler, som Svinhultapojkana stulet ifrå' me i kväll. Gå fram å ta' honom i nåven. En gång te mor, en gång te Johanna. Dä ä' en kårakår.»

Å medan mor Stina va' ute å skar opp pannekaka å klente smörgåsar, så kom de anre pojkana tebaka å talte om, att de hade fått mä se Svinhultapojkana å att de lå' nere i vangbo'a, så nu kunne körkevården skjussa dom te länsmannen när han velle.

»Bara de inte rømmar», tötte han.

Men då tittade pojkana på varanra si så där lite menan'e, å älste drången sa'e, att han trodde, att de fått för möe påkolja te dä. För rexten hade de bunnet dom mä tömmar. Dä va' inte vanli't i min ongdöm te å va' blöter emot tjyvar å skålmar, s'a ja' sä' er, särskelt om de va' utsocknes ifrå', för då feck de va' mö'e gla'a, om de feck behålla livhanken. Å där ble traktering över lag, fast dä va' mett i natta.

Så när de s'ulle te å skeljas, så sa' Johanna:

»Söster mi', Emma, har inte kommet tebaks ifrå' lekestuva än. Dä ä' så gott ja' tar å slår sällskap mä Agust, kusin min, å hämtar henne, för då kan va' anra tjyvar ute i natt.»

»Ja gör dä, ja gör dä. Agust ä' en kårakår, dä ä' bara synn, att han ä' så fattier.»

»Ja', så ä' ja' då så möe rikare, å hade färfar delat lite' jämnare emellan far å färbror i Mossakårret, så hade vi kanske vatt jängo'a på dä viset

mä. Å dä sär ja' då för min del, att allri' i livet tar ja' nå'en a'en än Agust i Mossakärret, å ja' kan svara för Emma mä, för ho' håller lika säkert fast ve sin Gumme.»

»Ja, nog hade ja' tänkt me ett par an'ra mågar allti', men ja' kan inte begripa, hur dä' fatt, ja känner me så gla'er i kväll i alla fall, så ja' har inte vatt så löckeli'er, se'n ja' sto' på hete stenen i vära, å så kanske när I väl va' komna te vära, era bytingar. Vi får lä si, vi får lä si. Agust ä' i alla fall en kärakär, så möe ä' då säkert.»

Jödde i Göljaryd